

El temible futur de Barcelona

Una vintena d'escriptors imaginem com serà la nostra societat d'aquí unes quantes dècades en tres reculls de relats

◆◆◆◆◆ Núria Juanico Llumà

a
llegim

42-43

- Entrevista a Clara Queraltó, que publica la novel·la 'Et diré R.'
- 'Piranesi', el retorn de Susanna Clarke

44-45

- Adesiara recupera 'La parada', de Joaquim Ruyra
- Ali Smith tanca la tetralogia dedicada a les estacions amb 'Estiu'

Si ens prenem la ficció com si fos una bola de vidre, el futur de Barcelona serà fosc, amenaçador i solitari. Empesos per l'ànim apocalíptic de la pandèmia, l'últim any una vintena d'escriptors catalans han fet l'exercici de pensar com serà la capital catalana d'aquí 50 anys. I les coses no pinten bé. Les seves prediccions diuen que el mar haurà engolit tota la costa, Collserola serà un desert i el barri de Gràcia es convertirà en un polígon industrial enorme que fabricarà per a la Xina. La ciutat estarà tan poblada que necessitarà congelar gent, serem tots posthumans –amb pròtesis i xips incorporats al cos quirúrgicament– i no tindrem ni un bri d'intimitat.

Imaginar el que vindrà vol dir llançar desitjos al vol, però també fer saltar les alarmes sobre tot allò que avui preocupa i que, si no s'hi posa remei, empitjorarà la realitat de les pròximes dècades. Per això els tres reculls de relats *Somia Philip Marlowe amb xais elèctrics?* (Crims.cat), *Barcelona 2059* (Mai Més Llibres) i *Ens veiem demà* (Jollibre) s'emmarquen en el futur però apunten directament al pre-

sent. La Barcelona més tenebrosa pren forma a l'antologia de Crims.cat, que va reunir onze escriptors (Max Besora, Llort, Salvador Macip, Jordi de Manuel, Marc Pastor, Teresa Solana, Margarida Aritzeta, Andreu Martín, Jordi Nopca, Carme Torras i Anna Maria Villalonga) i va demanar-los històries que fusionessin la novel·la negra amb la ciència-ficció.

L'experiment, idea de Teresa Solana, va sorgir en l'època més dura del confinament, i aquella sensació apocalíptica s'estén per tots els relats. "Els vam demanar contes sobre quin món ens esperaria després de la pandèmia. Tenien prohibit parlar entre ells i, de fet, no sabien qui eren els altres participants en el llibre", explica l'editor de Crims.cat Àlex Martín. El resultat és un conjunt d'històries molt diferents, tant estilísticament com narrativament, però amb algu-

nes confluències. La Barcelona d'aquesta antologia és una ciutat devastada pel canvi climàtic, plena de personatges solitaris i sotmesos a una forta vigilància tecnològica. "Tots són molt crítics amb la gestió dels governs. Critiquen la pèrdua de recursos naturals i de llibertat dels individus", assenyala Martín. Al conte *La secció 42*, Teresa Solana es deixa endur per les prediccions més pessimistes i s'inventa una Barcelona gris, amb un mur de formigó altíssim a tota la costa que protegeix la ciutat de la pujada del nivell del mar. A la capital catalana ja no hi ha turistes i el barri de Gràcia s'ha convertit en un

gran polígon industrial on es fabrica roba per enviar-la a la Xina.

Les desigualtats econòmiques a la ciutat s'han accentuat i la burocràcia ha guanyat tanta força que fa molt complicada la vida dels barcelonins. "He fet l'exercici de pensar com serien les nostres vides en el fu-

GETTY

punt de partida, donant ales a un experiment poc vist en la literatura catalana. A *Barcelona 2059* van reunir nou autors (Roser Cabré-Verdiell, Ivan Ledesma, Salvador Macip, Jordi Nopca, Bel Olid, Ricard Ruiz Garzón, Laura Tomàs Mora, Carme Torras i Susana Vallejo) i els van plantejar un joc literari: crear nou relats amb un *fix up*, un element comú que els vehicula tots. Mitjançant diverses trobades virtuals durant el confinament, els escriptors van posar les bases de Neo Icària, una illa artificial situada davant la Barceloneta i pensada per acollir una societat utòpica i posthumanista. “Per accedir-hi cal acceptar una sèrie de normes, com per exemple l’obligació d’incorporar avenços tecnològics al propi cos i cedir tota la intimitat”, explica Ruiz Garzón. Aprofitant aquests condicionants, a *Extim* l’autor idea un protagonista ple de pròtesis tecnològiques i sotmès a una monitorització constant. “Quina quantitat de màquina has de tenir al cos per deixar de ser humà?”, es pregunta.

TERESA SOLANA IMAGINA UN MUR A BARCELONA PER CONTENIR LA PUJADA DEL NIVELL DEL MAR

Junts, els autors van anar decidint qüestions de context d’aquest futur barceloní, com per exemple com seria el clima i quina situació política tindria Catalunya. “Em sentia com un jugador que s’adapta a les normes. Malgrat que els estils de tots són molt diferents, es pot establir una narrativa gràcies a aquests vasos comunicants”, destaca Jordi Nopca, que al seu relat *Casa nostra* planteja l’arribada d’una visitant a Neo Icària en un futur en què Catalunya encara fa referèndums per la independència i els robots condueixen taxis. Susana Vallejo també s’ha trobat comodíssima en aquesta illa artificial plena de posthumans. “Vam crear una utopia que és una passada, però on cal renunciar a la llibertat total i on poden fer el que vulguin amb el teu cos. Ho fariem? Cada dia signem contractes i cedim les nostres dades per entrar a TikTok o on sigui”, diu l’escriptora, que reivindica la ciència-ficció “perquè és el millor gènere per criticar la societat actual”.

‘Black mirror’ a la catalana

Mentre Neo Icària pren forma, un altre grup d’escriptors enfilava un conjunt d’històries sobre com la tecnologia transformarà Catalunya durant aquest segle. El grup editorial Santillana va aplegar a *Ens veiem demà* els contes de sis autors (Arturo Padilla, Rubèn Montañá, Alba Dalmau, Albert Pijuan, Martí Rodríguez i Laia Soler), que tenien l’encàrrec de crear un futur pròxim amb els avenços tecnològics que ara ja es comencen a intuir. Cadascun dels escriptors va triar una regió catalana per situar-hi el seu relat i un temps no gaire llunyà

a l’actual. Potser perquè en aquest cas les històries s’adrecen sobretot a un públic juvenil, el seu to és una mica més optimista que el dels llibres anteriors. “Em vaig posar al paper dels que neixen i creixen i em vaig imaginar que ells ja sabran trobar la manera que no tot vagi tan malament”, afirma Albert Pijuan, que es va deixar endur per la tendència en augment de la ludificació.

El seu conte es titula *L’illa negra de Naima* i se situa a Tarragona, on les persones han deixat de relacionar-se cara a cara i pràcticament tot s’ha convertit en un joc. “Es posen un casc i des del sofà de casa ho poden fer tot. Treballen o van a classe de manera virtual. Els conductors dels autobusos dirigeixen els vehicles des de casa”, destaca l’escriptor, que planteja la possibilitat de fer intervencions quirúrgiques també a distància i com si el metge estigués jugant a un videojoc. “Té coses negatives, perquè es perd el sentit de la realitat, però estic convençut que hi haurà autèntics cracs que faran el bé a través de la ludificació”, diu Pijuan.

De fet, la gran majoria de relats estan travessats per la idea que els avenços tecnològics ens faran més solitaris i les relacions socials seran cada vegada més virtuals. A *Òyo*, Rubèn Montañá trasllada la forta dependència que ara tenim dels telèfons mòbils a una lent de contacte que funciona com un assistent personal. “Et mesura les constants, pot superposar imatges a la realitat, et psicoanalitza i valora quin percentatge d’afinitat tens amb els amics o amb la parella. L’únic inconvenient és que els usuaris cedeixen totes les seves dades”, detalla Montañá, que a través de la ficció vol plantejar “com les decisions dels científics afecten el dia a dia i la societat”. La Barcelona del futur pensada per Montañá ha crescut tant que ha conquerit el Maresme i el metro arriba fins a Mataró. Una mica com la capital d’Alba Dalmau, que a *Frozenlife* prediu una Barcelona amb problemes de sobre població.

LA BARCELONA D’ALBA DALMAU CONGELA LES PERSONES PER EVITAR LA SOBREPBLACIÓ

Per remeiar-ho, la ciutat ha posat en marxa supermercats de gent congelada. Quan els barcelonins compleixen 18 anys poden escollir una persona perquè sigui congelada i poden descongelar-ne una altra, mantenint així l’equilibri a la ciutat. Dalmau imagina instituts amb cadires electrificades per fer creure els alumnes i robots que ho fan tot. Activitats com cuinar, escriure sobre paper o jugar a jocs de taula queden relegades a un club clandestí on uns quants nostàlgics es troben per mantenir vives aquestes pràctiques. “En el fons els escriptors de ciència-ficció estan més preocupats pel present que pel futur –reflexiona Dalmau–. Aquestes històries són com cartells lluminosos que diuen: «Ep, si no ens prenem seriosament el que ens passa podem arribar fins aquí»”. ♦♦

tur si no canviem algunes coses, com el canvi climàtic i el capitalisme salvatge”, subratlla Solana, que també volia transmetre “la idea que una societat excessivament burocratitzada acaba comportant que es cometin moltes injustícies i exclusió”.

La Barcelona de Jordi de Manuel tampoc pinta gaire millor. “Ja la tinc dibuixada al cap perquè en altres llibres m’ha servit d’escenari. Hi plou poquíssim, hi ha rondes aèries i Collserola està totalment cremada per la sequera”, pronostica l’escriptor, que malgrat tot espera equivocar-se. Al seu relat, *Redempció*, un assassí en sèrie dona els òrgans a la ciència i transmet la maldat als que els reben gràcies a la influència d’un cometa. “És una especulació pura i dura, però m’agrada jugar amb la pseudociència per criticar-la i mostrar-ne les absurditats”, diu l’autor.

Neo Icària, una illa artificial

Els editors de Mai Més també s’han deixat endur pel futurisme, tot i que des d’un altre

